

структури компетентності економіста дозволить проектувати спеціаліста як враховуючи умови сьогодення, так і для майбутнього, тобто дозволить внести в систему інтегративної професійної підготовки певну мобільність та адаптованість до мінливих умов нашого та світового суспільства.

Ключові компетенції, професіоналізм та соціальна компетентність, що забезпечуються відповідними компетенціями є фундаментом, який дозволяє майбутньому економісту гнучко орієнтуватись на ринку праці та бути підготовленим до продовження освіти як на другому (спеціаліст чи магістр) рівні вищої професійної освіти (для бакалавра), так і в сфері післядипломної освіти (для бакалавра, спеціаліста та магістра) чи наукової діяльності. Набір компетенцій є різним для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої професійної освіти, оскільки він пов'язаний із задачами діяльності, а вони різні для різних рівнів.

Подальші розвідки вбачаємо у визначенні шляхів формування компетентності економіста в системі інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів.

ЛІТЕРАТУРИ:

1. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании // Школьные технологии. – 2004. – № 5. – С. 3–12.
2. Булавенко О. А. Проектирование содержания и технологии непрерывного экономического образования в профессиональных учебных заведениях: Автореф. дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / О. А. Булавенко. – Брянск, 2007. – 42 с.
3. Щербатюк Л. Б. Формування професіоналізму майбутніх інженерів-механіків у процесі фахової підготовки: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л.Б. Щербатюк. – Одеса, 2007. – 257 с.
4. Энциклопедия профессионального образования: В 3-т. / Под ред. С. Я. Батышева. – М.: АПО, 1999. – Т. 2. – 440 с.
5. Шипулина Л. А. Формирование профессионализма будущих экономистов средствами новых информационных технологий: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / Л. А. Шипулина. – Ставрополь, 2004. – 21 с.

УДК 378.144.036

Л.В. Ізотова

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПІД ЧАС РОЗВ'ЯЗУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Стаття присвячена проблемі вивчення стану підготовки вчителя початкових класів до розвитку творчих можливостей молодших школярів та визначенню ефективної методичної системи, яка забезпечує формування і розвиток творчих умінь учнів початкових класів у процесі розв'язування творчих завдань.

The article is devoted to the problem of studying of the primary school teachers` level for the development of the creative possibilities of juniour schoolchildren and definition of the effective methods and ways that provide the forming and the developing of creative abilities of the primary schoolchildren.

Одним із основних засобів розвитку творчих умінь майбутніх учителів є вміння конструювати вправи певного виду. Це вміння потребує не тільки знання структури навчального процесу, але й уміння творчо виконувати аналіз навчального матеріалу.

Актуальність дослідження зумовлена насамперед наявністю практичної потреби у забезпеченні підготовки кваліфікованих учителів, здатних до творчої праці та професійного

розвитку. Важливим є те, що під час розв'язування завдань можливо не тільки формувати ту систему математичних знань, навичок і вмінь, яка передбачена програмою і відображена в підручниках математики, але й розвивати у школярів творчі здібності.

Аналіз сучасного стану навчання математики та методики її навчання на педагогічних факультетах дозволяє зазначити, що ці навчальні предмети більшою мірою сприяють розвитку мислення студентів, їхньої творчої спрямованості, підготовці до творчої взаємодії з учнями.

Метою даної статті є розкриття механізмів розвитку творчих умінь студентів у процесі розв'язування ними математичних завдань та оволодіння методами формування цих умінь у молодших школярів.

Завдання введення цієї теми:

- ознайомлення майбутніх учителів з різними видами конструювання завдань;
- виконання дій під керівництвом викладача: розв'язування методичних завдань на розпізнавання, порівняльний аналіз і оцінка вправ підручника;
- забезпечення оволодіння майбутніми вчителями не тільки способами конструювання творчих задач, а й методами, які при цьому слід застосовувати;
- формування у студентів уміння добирати та самостійно складати відповідні завдання, систематичне використання яких сприятиме розвитку в учнів творчих можливостей.

На заняттях з методики навчання математики ми вчимо студентів не тільки розв'язувати математичні завдання шкільного курсу, їм надається можливість проявити свої творчі здібності. Кожен з них аналізує проблеми, визначаючи, уточнюючи їх, розв'язуючи завдання. Така робота над математичною задачею сприяє збагаченню математичних знань студентів, формуванню уміння виділяти, уточнювати і розв'язувати все нові й нові математичні проблеми, сприяє породженню оригінальних ідей, логічно-критичного мислення, здатного аналізувати, робити висновки, узагальнювати. Наводимо зразок завдання, яке складено студентами на заняттях спецкурсу.

Метод "руйнування".

Назва методу походить від педагогів А.Кауфмана, А.Драве (Франція), які вважають, що треба руйнувати об'єкти, щоб замість них створювати нові. Працюючи над цим методом, ми користувалися дослідженням Я.Ханіш. Цей метод спирається на два принципи:

- принцип варіації, який складається з того, щоб зменшити або збільшити число даних, придумати нові структури, поміняти місцями дані, замінити одні з них іншими тощо;
- принцип спонукання, що складається з виписування на дошці якомога більше питань учасників.

Приклад 1.

Завдання. Олесь купив 3 олівці по 50 копійок кожен, а Миколка купив 5 зошитів по 25 копійок кожен.

Це завдання є складним, нестандартним, оскільки у ньому відсутнє питання. А для нас важливо, щоб майбутні вчителі вміли проводити роботу над такими завданнями, спонукати учнів на розумові зусилля, напруження уявлення, бажання висловити свою думку. Робота проводиться в декілька етапів.

Перший етап: складання питань. Спираючись на умову завдання треба скласти максимальну кількість питань, що об'єднані навколо проблеми "Що можна знайти?". На дошці записуються всі питання. На цьому етапі нас цікавить кількість, а не якість питань. На перший план висувається мислення, що формує ідеї. Атмосфера на занятті невимушена, доброзичлива, приймається кожна, навіть помилкова, думка.

Питання на дошці:

1. Скільки заплатили за 3 олівці?
2. Скільки коштують 5 зошитів?
3. Хто заплатив більше і на скільки?

4. На скільки олівець дорожчий за зошит?
5. Чого і на скільки куплено більше?
6. На скільки купили більше зошитів?
7. Скільки заплатили за всі предмети?
8. Скільки зошитів можна купити замість 5 олівців?
9. Скільки заплатили за 1 олівець і 3 зошити?
10. Скільки олівців можна купити за вартість 2 зошитів?
11. Скільки заплатили за один зошит і 5 олівців?
12. Яка вартість 2 зошитів і 2 олівців?
13. Скільки олівців повинен купити Олесь, а Миколка зошитів, щоб кожен з них заплатив однакову суму?

Другий етап: виконання дій.

На цьому етапі відбувається оцінка правильності, логічності записаних питань. Ця оцінка дається коротко, біля кожного запитання записуємо адекватну математичну формулу, яка є розв'язуванням проблеми, яка міститься в питанні. Якщо з'ясується, що питання помилкове, то його викреслюють або редагують. При цьому слід спонукати учнів до роботи: аналізуй, порівнюй, роби висновки, виконуй обчислення. Учень таким чином розв'язує стільки завдань, скільки питань записано на дошці.

$$1. 50 \times 3 = 150 \quad 2. 25 \times 5 = 125 \quad 3. (50 \times 3) - (25 \times 5) = 25 \quad 4. 50 - 25 = 25$$

$$5. 5 - 3 = 2 \quad 6. (50 \times 3) + (25 \times 5) = 275 \quad 7. (50 \times 5) : 50 = 5 \quad 9. 50 + (25 \times 3) = 125$$

$$10. (25 \times 2) : 50 = 1 \quad 11. 25 + (50 \times 5) = 275 \quad 12. (25 \times 2) + (50 \times 2) = 150 \dots$$

$$13. 25 \times 2 = 50 \times 1 = 50 \text{ – витрати Олесь дорівнюють витратам Миколки, ...}$$

Третій етап. Вибери будь-яке питання і склади до нього адекватний зміст текстового завдання. Розв'яжи це завдання самостійно.

Приклад варіанта 2 методу “руйнування”.

Учитель записує умову завдання: Олесь купив 3 олівці по 50 копійок кожен, а Миколка купив 5 зошитів по 25 копійок кожен. І проводить гру “що було б, якби ...?”, учні пропонують свої варіанти закінчення речення та відповіді на поставлені запитання.

Учитель: Що було б, якби ...?

Учень: Миколка купив тільки 2 зошити?

Учень: Заплатив би на 75 копійок менше.

Вчитель: Що було б, якби ...?

Учень: Олівці були на 10 копійок дорожче?

Учень: Олесь заплатив би на 30 копійок більше.

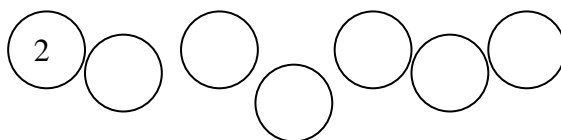
Вчитель: Що було б, якби ...?

Учень: У Олесь була тільки 1 гривня?

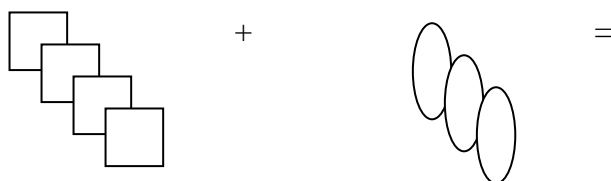
Учень: Він міг би купити тільки 2 олівці.

Варіант 3. Учні з опорою на зміст базового завдання складають нові завдання, які представляють у вигляді схем, таблиць.

1)

2)

У процесі “руйнування” учні замінюють одні дані іншими, деталізують, узагальнюють, відкидають чи додають дані тощо. Цей метод розвиває мислення учнів,

вчить помічати зв'язки і залежності в базовій умові, розвиває вміння використовувати їх для складання нових варіантів задачі. Цінність цього методу полягає в тому, що, працюючи колективно, учні можуть скласти набагато більше завдань, ніж кожний окремо, і всі ці задачі стають надбанням кожного. Недоліком методу є тривалий час роботи над завданням, тому його доцільно використовувати на уроках закріплення і повторення матеріалу.

Нами представлено декілька варіантів "руйнування", але їх число цим не вичерпується.

Висновки. Для організації продуктивної діяльності студентів під час конструювання вправ можна використовувати одночасно різні методичні прийоми. Будь-яку математичну задачу можна перетворити на математичне завдання відповідного типу, призначене як для учня, так і для вчителя. Алгоритм конструювання: вибір задачі; подати до задачі відповідний рисунок; навести розв'язання задачі або дати вказівки у вигляді рисунків, схем, графіків; перейти до нової задачі, що отрималась шляхом варіювання даної; розв'язати нову задачу; спорядити завдання відповідними методичними рекомендаціями. Причому, найбільш ефективним є такий метод навчання, коли спосіб виконання завдання виступає і як мета, і як прямий результат навчання. Це створює умови для включення майбутніх учителів у активну розумову діяльність, спільне обговорення пошуку розв'язування задач, проведення аналізу тексту завдання з наступним її розв'язуванням у процесі самостійної роботи студентів. Після завершення роботи проводиться колективне обговорення способів розв'язування з метою вибору оптимального.

Пропозиції. Досвід роботи свідчить, що чим більше зусиль витрачено студентом на пошук нового способу розв'язання, тим більш ймовірно, що у майбутньому він знову звернеться до нього. Позитивний досвід використання конкретного методу призводить до того, що саме цей метод майбутній учитель буде прагнути використовувати при розв'язанні схожих завдань.

Перспективи. Використання різних видів конструктивних завдань та способів їх розв'язання сприяє розумовому розвитку студентів та вихованню їх творчої особистості. Сааме тому у польшому основою навчання повинно бути не запам'ятовування інформації, а активна участь самих студентів у процесі отримання цієї інформації, їх самостійне мислення, поступове формування здібності самостійно набувати знання, здібності до навчання. Найвірогідніше отримання максимального результату діяльності в тих випадках, коли мотивація оптимальна, є емоційне збудження, настрої на творчу діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дівакова І.І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 180с.
2. Фридман Л.М., Турецкий Е.Н. Как научиться решать задачи: Кн. для учащихся ст. кл. ср. шк. – М.: Просвещение, 1989. – 192с.
3. Фридман Л.М. Учитесь учиться математике: Кн. для учащихся. – М.: Просвещение, 1985. – 112с.
4. Ханиш Я. Теоретико-методические основы развития творческих умений младших школьников при обучении математике: Дис. ... док. пед. наук. – К., 1998. – 162с.

УДК 378: 37.014

Л.В. Коваль

ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНТЕКСТУ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються основні проблеми реформування шкільної і професійної освіти в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. в країнах глобалізаційного світу та загальноєвропейського освітнього простору.